

Záróra (Kulcsörgés)

Narráció: „Most nagyon lassan mozdult mindenki. Egy utcában...”

A beépített szereplő/2 nem magyarul (lehet halandzsa nyelv) beszél, és furcsán viselkedik. Mindenkihez hozzáérinti a fejét – talán így ismerkedik.

Játék közben hozzátámaszkodik valaki hátához – idegen szokás.

Nem tud együtt énekelni a többiekkel – furcsa, idegen nyomatékkal énekel.

Nem értjük mit akar, már sírva, türelmetlenül magyaráz.

Problémakatalógus

Milyen furcsaságokat tapasztaltunk?

A játékbabák (feltehetőleg) elmondják, hogy zavarja őket az, amikor a fejét odaérinti az ő arcukhoz, amikor nekik dől játék közben. Elrontja az éneklést. Értelmetlenül beszél. Nem ismeri a kulcsörgés szabályát, ami veszélyt jelenthet számunkra.

4. Megoldások gyűjtése, új szabályok beiktatása

Az előzőleg felrajzolt képeket, piktogramokat kiegészítjük, az alapján, ahogy a gyerekek módosították a szabály- és szokásrendszert. (Tapasztalataim alapján a következő megoldások gyakoriak: a csoport köszönésének megtanítása, a túlzott testkontaktus ellen a kéz tiltó gesztusával jelzünk, az ének türelmes megtanítása, segítségnyújtás az egyenletes lüktetés erőteljes érzékeltetésével, bevonás a közös játékba, testbeszéd segítségével, a polcon való mozdulatlanság megtartására mintaadással, lerajzoltatják az idegennel, amit mondani akar stb.)

5. Improvizáció

A megbeszéltek alapján járnak el az új babával. Kipróbálják ötleteiket.

6./ Kilépés szerepből (árcédulák levétele)

A vonalkódot leragasztják a polcnak kijelölt padra, vagy székre és eltávolodnak helyüktől, szerepüktől.

7./Lezárás

Beszélgetés analóg helyzetekről, azok alakulásáról.

Kismadár

Hantos Násfa

Célcsoport: nagycsoportos óvodásoktól 1.- 2. osztályig. Optimális csoportlétszám 12-15 fő.

Tanulási terület: felelősségvállalás (mekkora felelősséggel jár egy háziállat gondozása), együttműködés, véleménynyilvánítás módjai

Fókusz: Hogyan lehet jól gondoskodni kisállatainkról? Milyen következményei lehetnek, ha elhanyagoljuk őket?

Tanári szerepek: egy az erdei manók közül, királykisasszony, kismadár

- Körben ülünk:** Hogyan kezdődjön a mi mesénk? Milyen mesekezdéseket ismertek?
- Narráció:** (szőjük bele a gyerekek válaszait a kezdésbe) ...volt egyszer egy király. Birodalma nem állt egyébből, csak egy erdőből, ahol az állatok mellett erdei manók is éldegéltek. Jó király volt, szerették őt a birodalom lakói. Ám volt ennek a királynak egy telhetetlen lánya. A király mindent megadott neki, amit csak kívánt, mindig újabbnál újabb játékokkal ajándékozta meg őt, de bizony a lány sorra beleunt az összesbe. S egy idő után egész álló nap csak unatkozott. Egyszer történt, hogy a királynak el kellett látogatni hosszabb időre a szomszédos birodalomba, hát így szólt az erdei manóhoz: „Kedves manók! Már régóta lakunk együtt ebben a szép birodalomban. Ti ismeritek az erdőt töviről hegyire, jóban vagytok az erdő állataival. Most el kell, hogy utazzak, s így rátok bízom az állatok gondozását és védelmét. Biztos vagyok benne, hogy ügyesen helytálltok majd. Lányom itt marad a palotában, lesz, aki gondját viselje, de szeretném, ha minden nap elvinnétek őt magatokkal, mikor az erdőt körbejártátok, hogy ne unatkozzon annyira szegény! Bánjatok vele tisztelettel!”

3. **Szerepmegajánlás:** A játzóknak az erdei manók szerepét ajánlom meg. „Ebben a történetben az erdei Manókat fogjuk játszani, akik az erdő mélyén élnek, és nagyon jól ismerik az erdő más lakóit. Ezeknek a Manók nagyon hasonlítanak az emberekre, bár alacsonyabb termetűek. Messziről alig lehet megállapítani róluk, hogy manók. Ám van két különleges tulajdonságuk: kifejezetten éles a hallásuk, igen messziről meghallják, mi történik az erdőben, és emellett különösen éles szemük is van. Most hogy a király elment, milyen új feladatokat kell ellátniuk ezen idő alatt? Ki milyen feladatokat vállal magára (pl. etetők és itatók feltöltése, erdei őrzés)?
4. **Kiscsoportos játék tanári narrációval:** Ha tisztáztuk a feladatokat, induljunk is el az erdei őrzés felé. A királykisasszony is velünk tart a király kívánsága szerint. A tanár a királykisasszony szerepében kérdéseket tesz fel a manóknak; meglehetősen tájékozatlan, elég sokat fecseg arról, hogy mit lát – így irányítja az erdei sétát. Óvatosan lépkedve az erdőben, kikerülve a szúrós bokrokat, átbújva a kidőlt farönk alatt stb., majd megpihenünk egy fa alatt.
- Épp mikor indulnának tovább, a királykisasszony így szól: „Látjátok micsoda különleges madár? Ilyen gyönyörű madarat még soha életemben nem láttam. De nézzétek, mintha eltört volna a szárnya.” (Bekerül egy madár-báb.)
 - „Mi legyen a kismadárral?” Valószínűleg amellet döntünk, hogy vigyük haza szegénykét. Ha esetleg nem akarnák hazavinni a madarat (bár erre kicsi az esély), a királykisasszony kisírhatja magának, hogy ő egyedül fog gondoskodni róla stb.
5. **Narráció:** Mikor visszaérték a palotához, a királykisasszony így szól a manókhöz: „Kedves manók, köszönöm ezt az erdei sétát. Nagyon izgalmas volt, nagyon sok mindent tanultam. S megígérem nektek, hogy gondját viselem majd a kismadárnak, ahogy csak tudom.”
6. **Állókép:** Készítsünk, állóképeket párokban, melyen a királykisasszony és a kismadár látható, amikor épp közösen játszanak!
7. **Narráció:** Várta a királykisasszony a király érkezését, hogy megmutathassa a gyönyörű kismadarát, csináltatott neki gyönyörű kalitkát, és ápolgatta. Egy ideig... De bizony a király nem jött meg. S két hét múlva a manók fülét szomorú dallam ütötte meg. Siettek gyorsan a palotához!
8. **Forró szék:** Tanár a madár szerepében (elénekli a dalt és megtanítja a gyerekeknek, vagy csak meghallgatjuk a dalt magnóról):
Gyere bé, gyere bé, gyönyörű kis madár,
Csináltattam neked aranyból kalitkát.
Aranyból kalitkát, ezüstből padlócskát,
Ezüstből padlócskát, gyémántbul válóját. | Nem szoktam, nem szoktam kalitkában hálni,
Csak szoktam én, szoktam zöld erdőben lakni;
Zöld erdőben lakni, ágról ágakra szállni,
Fenyőmagot enni, gyöngyharmatot inni. |
|---|--|
- A gyerekek kérdéseket tehetnek föl a madárnak. A válaszokba szőjük bele, hogy a királykisasszony eleinte kedves volt, de mostanra már alig foglalkozik vele, csak néha megmutogatja őt a vendégeinek, aztán rá se néz napokig, így nagyon magányosnak érzi magát a kalitkájában, még nem épült föl a szárnytörésből stb.*
9. **Gyűlés:** Mit tudtunk meg? Milyen feladatai vannak/lennének a lánynak a kismadár körül? Vajon milyen feladatokat nem végez el (szívesen)? Mi mindent csinál a királykisasszony ahelyett, hogy a madárral foglalkozna? Beszéljünk a királykisasszonnyal? (Valószínűleg igen a válasz.) Mit mondhatnánk/javasolhatnánk neki? Szedjük össze közösen!
10. **Fórum-színház:** Tanár a királykisasszony szerepében, játzó a manók szerepében. (A királykisasszony szomorú, hogy a madár rosszul érzi magát, szeretne jobban gondoskodni a kismadárról, a manóktól kér tanácsot)
11. **Narráció:** A királykisasszony megpróbálta megfogadni a manók tanácsát, de bizony túlzásba is vitte, minden idejét a madár mellett töltötte, folyton simogatta, az ágyában altatta, és mindenhová magával vitte. Ám a kismadár egyre rosszabbul érezte magát.

12. **Szerepcseré és állókép:** Milyen látható jelei lehetnek annak, hogy a kismadár egyre rosszabbul érzi magát? A csoport egyik fele a kismadár szerepét ölti magára, a másik a királykisasszony szerepét (ehhez használhatunk maszkokat). Jelenítsük meg a következő találkozásuk pillanatát egy állóképben! Gondolatkövetéssel hangosítsuk ki, hogy melyik fél mit érezhet, mit gondolhat most!
13. **Gyűlés és lista:** A királykisasszony a manók segítségét kéri, hogy tanítsák meg neki, hogyan gondozza a kismadarat. Készítsünk listát a királykisasszony számára, hogy mennyit és hogyan gondoskodjon a madárról! (A lista pontjai mellé képeket is rendelhetünk, ezeket párokban meg is jeleníthetjük.)
14. **Mímes játék/ improvizáció:**
- Hogyan tanítgatják a manók a királykisasszonyt?
 - Játsszunk el egy olyan alkalmat (is), amikor a királykisasszonynak egyáltalán nem volt kedve a madárral foglalkozni, de a manók segítségével végül mégis megtette!
 - És esetleg egy erdei séta részletét, melyen látszik, hogy a királykisasszony mi mindent tanult, mennyire másképp mozog az erdőben, mint az első közös séta alkalmával.
15. **Narráció és állókép:** Telt múlt az idő, a kismadár felépült. Elérkezett az idő, hogy szabadon engedjük. Készítsünk közös állóképet a búcsú pillanatáról!
16. **Levezetés:**
- Naplóbejegyzés: Találjuk ki naplóbejegyzés-részleteket, amelyek bekerülhetnének egy-egy erdei manó naplójába erről az időszakról, amit a kismadárral töltöttünk! (vagy)
 - Körmese/képregény rajzolása a kismadár kalandjairól, amit legközelebbi találkozásukkor mesélhet nekünk. (vagy)
 - „Állatdiszkó”: A király visszaérkezik a birodalomba. Ennek öröme a manók „állati bulit” tartanak. (Szól a zene, mindenki valamilyen állatot utánozó mozgással táncoljon, a tanár is lehet a „karmester”, de ha bátrabb játékos is átvehetik a mozgásirányító szerepét) A végén a tanár visszaveszi a karmester szerepét, narráció: *„A nagy táncban úgy kifáradtak, hogy már csak lassabban tudtak táncolni... Úgy kifáradtak, hogy már csak guggolva tudtak táncolni... Úgy, hogy már csak az ujjaik táncoltak... s végül elaludtak.*

(A drámaóra kidolgozásában Kaposi László volt segítségemre. Köszönöm tanácsait! – *A szerző jegyzete.*)

Veszélyforrás

Hujber Szabolcs

Csoport: 14–18 éves (gimnazista) diákok, számottevő drámás tapasztalattal, 18 fő.

Időtartam: 2 tanóra

Eszközök: szerepkártyák (badge-ek, kitűzők), térkép, címer

Fókusz: Elhallgatunk-e saját magunk és környezetünk anyagi (jó)léte érdekében, védelmében olyan információt, amelytől mások egészsége, akár élete is függhet?

1. Tanári narráció

Az 1920-as évek végén a nagy gazdasági világválság Norvégiát is elérte. Lindal norvég kisváros korábban a bányászatból, valamint az arra épülő iparból és kereskedeleméből élt sokáig, a bányákat azonban be kellett zárni. Ekkor jelentősen megnőtt a munkanélküliség, számtalan vállalkozás becsődölt, sok család elköltözött. Néhány évnyi visszaesés után megszületett egy terv, hogy a környékbeli gyógyító hatású források vizét elvezetve az egész régióban egyedülálló fürdőkomplexumot építsenek. Az elmúlt két évben, amióta a fürdő üzemel, Lindal a legkeresettebb úti cél lett az egész régióban (még Thomas Mann is megfordult itt), új munkahelyek létesültek, valamint a szállásadás és vendéglátás révén a helyi lakosság élet-színvonala jelentősen emelkedett.

A fürdőszezon kellős közepén vagyunk, turistákkal van tele a város.